

КОРАСОН АКИНО, кандидат на президента у Філіппінах, формально розпочала свою передвиборчу кампанію, хоч вибори відбудуватимуться 7-го лютого 1986 року. Вона заповіла, що у випадку перемоги вона покличе до життя спеціальну урядову комісію, яка дослідить заклісненість бивства її чоловіка Беніно Акіно, який, повертаючись із'їднаних Срейтів Америки до Філіппін в 1983 році, був застрелений на дотовищі в Манілі. Покликана нею комісія досліджуватиме також бивства теперішнього режиму президента Фердинанда Маркоса. Філіппінці з ентузіазмом вітали в кожній місцевості виступ К. Акіно.

СВОБОДА

SVOBODA
FUNDATION 1893

Svoboda USPS (50-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Subscription: 1 year — \$40.00, 6 months — \$22.00, 3 months — \$12.00
UNA members: \$7.50 — 6 months, \$15.00 — 1 year. Change of address — \$1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не несуть відповідальності за зміст. Редакція застерігає себе право в потрібні виправляти скорочувати надіслані матеріали. Незадоволені матеріали повертаються тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, допущивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік \$40.00, на півроку — \$22.00, на 3 місяці — \$12.00. Для членів УНСОЮЗУ \$7.50 на 6 місяців, \$15.00 — на рік. За кожну зміну адреси — \$1.00.

Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Дірявий детант

Не треба було довго ждати, щоб виявилася правда, що "новий етап" в американсько-советському діалозі, як це окреслив президент Реген після Женевської конференції з Михайлом Горбачовим, має дуже проблематичну й сумнівну реальну вартість. Це, за твердженням деяких американських коментаторів, мав настати "новий детант" типу Рональда Регена. Але цей експеримент з самого початку виявляє такі слабкі і хиткі підстави, що може в дуже недалекому часі провалитися. Можливо, що й самі учасники Женевської зустрічі так передбачували, бо призначили на 1986 рік відвідини Горбачова у Вашингтоні та у 1987 році візиту Регена в Москву: ці дві далішні вершинні зустрічі мали б платити діри в "новому детанті".

Покищо державний секретар Джордж Шульц роз'їздить по Європі з місією приєднати тамешні американські союзників до участі у продукції протиракетної оборони з космічного простору, проти чого рішуче виступали і виступають кремлівські володарі, як також до участі в активній допомозі проти комуністичним рухам у різних країнах світу, що також в очах Москви є допомогою "бандитам", які протистоять "визвольним рухам", тобто комуністичному правлінню. В Англії Шульц мав успіх, бо Маргарет Тачер погодилася приступити до дуже коштовного експериментування над "зоряною війною" за ціну включення туди кількадесяти англійських промислових фірм з великим заробітком. З Англії Шульц переїхав до Західної Німеччини. Її канцлер Гельмут Коль, хоч ідеологічно згідний з Рональдом Регеном і його Урядом, ставиться неохоче до активної участі Німечки в Федеративній Республіці, члена НАТО, в експерименті "зоряної війни" і ледве чи дасть позитивну відповідь. Зате перебування Шульца у цій країні дало йому нагоду до нового дуже гострого виступу проти Советського Союзу. Промовляючи біля внутрішньо-берлінського "муру ганьби" Шульц заявив, що З'єднані Стійти не визнають сучасного поділу Німеччини і поділу Берліну, переведеного Советським Союзом. "Мур ганьби" назвав "неприродним і нелюдським". Заява Шульца виразно вдарила по Ялтинській конференції і Потсдамському мировому договору, які реалізували концепцію поділу сфери впливів у світі між Советським Союзом і Америкою. На "мур ганьби", здвигнений ніччю у серпні 1961 року, щоб фізично перешкодити масовій втечі німецьких спеціалістів і сірих громадян із Східної Німеччини, був таворований кожним американським президентом, який відвідував Західну Німеччину й обов'язково демонстраційно промовляв під отим муром в такому самому проти-советському дусі. Президент Джан Кеннеді заявив під отим муром "Іх бін айн берлінер" — і цей оклик підхопили і його наступники.

Очевидно, що в такій атмосфері "новий детант" триватиме коротко і на папері. Советський Союз буде продовжувати свою імперіалістичну експансію включно з Центральною Америкою, Америка буде підтримувати проти комуністичну партизанську в Афганістані, Анголі й Нікарагуа. А з "культурного обміну", вирішено в Женеві, як "успіху тамешньої конференції, залишиться в реальній дійсності збільшення числа советських шпигунів до Америки під маскою студентів і професорів та "договорення", що втікачів з СССР будуть так само видавати більшовикам, як це зроблено з Миколом Медведом. У великодержавницькій політиці видача на смерть окремих осіб — це "дурниця", але для отих жертв "нового детанту" це не дрібниця, а трагедія.

Детанту "вимагають" західні європейські союзники Америки, які найбільше лякаються вибуху нової війни. Війни не хоче ніхто у світі і не хоче її Америка. Але хоча Шульц заявив кілька днів тому в Берліні, що Америка не дасть себе шантажувати Москві у дальших переговорах про припинення перегонів у зброєнні, проте покищо навіть така тверда і принципова консервативна людина, як Рональд Реген, іде на поступки кремлівським володарям у такій болючій справі, як політичний азиль втікачів з СССР, щоб осягати "новий детант". Дуже сумнівно, чи реальна дійсність дозволить, щоб в наступних двох роках відбулися дві далішні "вершинні конференції", у Вашингтоні й Москві, у таких передумовах і в такій поганій атмосфері.

Ще перед зустріччю на вершині у Женеві між президентом Рональдом Регеном і советським лідером Михайлом Горбачовим Сі-Бі-Ес Нюз і "Нью Йорк Таймс" перевели були опити — чи, мовляв, зможе наступити поліпшення у відносинах між ЗСА і СССР?.. І вже тоді понад 50 відсотків запитуваних американців заявили, що вони сумніваються в тому, щоб ця зустріч причинилася до будь-якої серйозної зміни у дотогочасному американсько-советському політичному спілкуванні. І, як тепер виявляється, ця мовчазна більшість, не помилилася. А деякі консервативні коментатори із немалою дозою озлоблення наголошують, що остання вершинна зустріч у Женеві, нагадуючи на свій лад, відому приповідку, — "що, мовляв, застопила гора і вродила мишу"... А "Файненшл Таймс" з'ясував теж: — "Що ж, які не очікували із цієї конференції нічого — не розчарувалися, а ці, що надіялися, хоч на, частинне проломання ледів в очікуванні" — ...замерзати муть далі.

Спід буде пригадати, що всі ці великі, чи пак вершинні зустрічі між ЗСА і СССР, починаючи від Теграну, Ялти і Потсдаму, а згодом у продовжуванні через після них — у Парижі (1960), Відні (1961), Глєсборо (1967),

Повернувшись із конференції з М. Горбачовим 21-го листопада 1985 року, президент Рональд Реген повідомив про відкриття нового американського консульства в Києві такими словами: "Це буде перша американська присутність в Україні впродовж десятиліття".

Учасники спільної сесії законодавців ЗСА голосно аплодували, а виступи пригладжали мільйони глядачів міжнародного телебачення.

І ми, українці, зробили багато щоб так сталося! Впродовж трьох тижнів у листопаді, незалежно від того, чи ми брали участь у конкретній дії, чи просто молилися, ми були об'єднані у наших турботах за життя 25-тирічного Миколаса Медведя, українського моряка, який двічі кинувся у холодні води Міссісіпі, шукаючи політичного притулку.

Ми не змогли врятувати Медведя, але міжнародна увага, звернена на випадок з Медведом, створила розголос для України вартості мільйонів: слова "український моряк" і "українсько-американські групи" звучали денно в новинах усіх існуючих програм телебачення, радіо, газет і журналів вільного світу. Розголос справи Медведя створив бурю в Палаті Репрезентантів, і, як нам відомо, дійшла ця справа до Білого Дому.

Перед нами тепер стоїть завдання негайно використати визнання, яке можливо ційою своєю життя Миколаса Медведя здобув для України. Фондація ім. Мазепи виробила план, як зробити це зараз, поки люди

Ярослав Курдидик

МАЛОВІДОМА ЗБРОЯ ЗСА СПИНЮВАТИМЕ РОЗЗБРОЄННЯ

Владивостоку (1974) не гадуючи вже вершинної зустрічі у Гельсінках, що її організувала була Москва, як небувало досі "політично пропагандивну шумиху" і, що головною її метою є підтвердити офіційно ще один раз, про "непорухливі справи сфери впливів" між Заходом і Сходом.

При цьому дуже замітно, що після кожної вершинної зустрічі поставали і назрівали, начебто завжди, як із правилами — нові "ударні проблеми", що в них совети уявлялися на старий лад, свої загарбницькі виласи, зглатили б хоч би — Етіопію, Ємен, Анголу, Афганістан, чи останню Нікарагуа.

А ось вже й тепер, після останньої зустрічі в Женеві, починають зарисовуватися дуже помітно різновидні розбіжності у продовжуванні розмов про роззброєння. Перша причина непорозуміння та неполадок постає з того, що у тому самому часі, коли ЗСА майже зовсім припинили розбудови системи ракет типу "Міджетмен", щоб її зробити повноцінною і легкою пересувною — тоді Советський Союз, якраз

навіть, має уже давно виготовлені повномобільні ракети типу СС-24 і СС-25. Роззброєнню експерти передбачають, що, не зважаючи на те, що СССР має вже готові вищезгадані мобільні ракети, вони висуваютьимуть застерження та оспорюватимуть есентауальну перебудову ракет типу "Міджетмен" і готові висунути її, як другу перешкоду поруч "зоряної війни", яку вони уважають за найбільш "непримирим".

Із головної дослідної централі у Лос Аламос Крайовій лабораторії, один із чільних співробітників Ст. Роквуд заявляє, що, на його думку, Советському Союзу буде вельми важко прийняти і погодитися з фактом відносини до ракет типу "Міджетмен", а тим паче прийняти і беззаперечно включити між пропозиції роззброєнних переговорів.

Річ в тому, що крім "зоряної війни" і наймодернішої ракети типу "Міджетмен", ЗСА встигли довести до абиких осей у виготовленні, зовсім відмінних родів зброї. Для прикладу — першою з-поміж них, це т. зв. найпрецизніша

ракета, яка характеризується тим, що її змінюють до ручного переносного типу. Цією бомбою будуть вивинувати в найближчому майбутньому всі, навіть і невеликі окремі діючі, парашутні десантні з'єднання. Не менше особлива — це "Магнетна гармата", що знаходиться у стадії завершення, яка є самонавідного типу і її мета вибивати з ладу всі електронно-компютерні пристрої у ворожій зброї.

Доволі знаменні поступки зроблено в останніх двох роках у відносинах до лейзерної зброї, яку ЗСА віддало на свій лад, "зістандаризувати", отож не лише контролювати, але теж зосереджувати і унапрямувати на неспівмірно віддалені простори. Досі вже переведено дослідні в Нью Мехіко, в яких уже декілька разів зістрелено незброєну ракету "лейзеровим прирядом". Переведено теж пробу із "електронного гармату", згущена міць якої є такої сили, що нею можна було б освітити на короткий час, місто, величезний Філадельфія. Або розшукати об'єкти у космосі, кожної, середньої величини, сателіта.

Фахівці не лише від нуклеарної, але в загальному всієї модерної зброї стверджують, що найкращою

(Закінчення на стор. 3)

Степан Куромас

Вимираючі газети — національна епідемія!

З приводу ліквідації появи газети "Українське Життя" у Чикаго кружляють тут різні правдиві і неправдиві голоси, відносно українських газет, зокрема нестралних. Газета "Українське Життя" проіснувала 39 літ і лишалася собі не лише слід праці, але й жалю, Чому? Чи це вина громади чи газети? Чи газета мала "News", бо американські газети не є лише газети вони є "News-rapers", вони є засобом інформації, що конкурують з телевізією, але про те пізніше. Чи це трагедія? Чи американські газети теж переводяться?

Ньюйоркський кореспондент "Чикаго Трибюн" не дав помістити статтю на цю тему п. з. "Dying Newspapers — National Epidemic". Газети не витримують конкуренції з телевізією, менше оголошень з приводу частинного застою економії, брак добрих кореспондентів, а тим і новинок є причиною смерті навіть дуже фінансово багатих газет. Цей кореспондент пише, що з сімох газет у Нью Йорку залишилося лише три, а минулого року була небезпека, що таблоїд газети "Дейлі Нюз" і "Пост" могли зникнути повністю і лишити лише "Дейлі Таймс" диктатором преси. "Дейлі Нюз" був на продаж у Чикаго перестав виходити "Дейлі Нюз", а "Дейлі Таймс" врятував від банкрутства австралійський газетний видавець Руперт Мердок, який зробив те саме в Бостоні, купив "Геральд-Америкен". У Вашингтоні перестав виходити "Вашингтон Стар", у Клівленді, — "Клівленд Пресс" у Баффало — "Кур'єр Експрес", у Філадельфії — "Філадельфія Бюлетин". Кореспондент Майкл Коклі називає таку ситуацію епідемією. Вимирають газети, виграв телевізій, яка розбудовує кабл. Уже давніше чужомовні

газети такі славні і багаті, як польська "Америка-Ехо", "Свобода", польський "Дзєннік Чикаговскі" попросилися з цим світом. Існує ще польська "Гвізда Полярна", яку читають теж українці, бо має цікаві статті. Від добрих кореспондентів багато залежить. Існує ще чеський "Денні Гласет", що бореться з фінансовими труднощами як і всі інші, тим більше, що повсюдно чеської еміграції було обмаль в порівнянні до української чи польської. Незалежні газети, так звані "Вільна Трибуна" замирає, амерло і "Українське Життя".

Не-союзні газети української громади в Америці потребують для свого існування принаймні 3,000 передплатників, знаю це з практики, попередніх вільних трибун. Такого "Українське Життя" не мало, хоч мало сотні відданих читачів і фінансових меценатів. Обмаль власних кореспондентів з браку фондів мало теж від'ємний вплив на появу газети, яка нікому з авторів не платила, бо не було з чого. Передплатники в такому випадку не було. А вільної трибуни треба. Союзні газети всіх трьох Союзів не можуть містити все чим громада живе, вони є зв'язані членством, якому треба догодити. Четвертий Союз, "Народна Поміч", яка з П'єтсбургу перенеслася до Чикаго тяживка не має. Є ще партійні газети, вони не є, "Ньюзлепс", а є речниками організацій, яким служать. А зі смертю "Українського Життя", яке гідно відзеркалювало положення і правдиво зображувало ситуацію у діаспорі, я, як громадянин Чикаго, що живе тут 58 літ, можу лише повторити відому козацьку правду "Поховали Запороже — буде колись треба!"

ПРАЦЯ І ПЛАНІ ФУНДАЦІЇ ІМ. МАЗЕПИ

вільного світу ще не забули Медведя. Ми хочемо понайти наших читачів з цією програмою. Однею, звільненою від податку пожертвою, ваші гроші принесуть добро українській справі чотирма різними шляхами:

1) Ваша жертва уможливіватиме продовження публікації книжки Миколаса Долота, "Execution by Hunger: The Hidden Holocaust". 2) Своєю жертвою ви уможливіте створення "пакету" справи Медведя, яка пов'яже заяву президента Регена і книжку Миколаса Долота в одну могутню заяву про Україну. Ця заява буде створена для нового для нас форуму, якими будуть голови 500 найбільших корпорацій, голови федеральних і стейтських установ освіти, кінематографії, радіо, телебачення та індивідуальних журналів.

3) Вашою жертвою ви підтримуватиме Фондацію ім. Мазепи в її освітніх програмах, наприклад, нашу участь у п'ятистайовому моделі Об'єднаних Націй, яку організує УМСА. Ми спонзорували вісім студентів, які репрезентували Україну у триденній конференції, в якій брали участь понад 900 студентів, репрезентуючи біля 150 країн світу. Наші студенти-репрезентанти України на цій конференції, так як і їхні вчителі і представники від УМСА, є так само зворушені справами Миколаса Медведя і голодом в Україні в 1932-33 роках як і всі українці діаспори.

пори. І ми є певні, що ніколи вони вже не переплутають Україну з Росією.

4) Ваша жертва також допоможе Фондації ім. Мазепи заангажувати агенцію зв'язків із засобами масової інформації, яку минулого літа заснував у Вашингтоні Андрій Білик. Він є і його корпорация ІМАХ створили програму для Фондації ім. Мазепи, з якою ми хочемо понайти українців у діаспорі.

Фондація ім. Мазепи шукає вашої допомоги зібрати 100,000 доларів. Просимо датки пошлати на адресу: Mazer Foundation, P.O. Box 1988, Alexandria, Va. 22313. Більше чим половина цих грошей негайно піде на створення "пакету" нашої висилки до голів корпорацій, видатних діячів освіти, кінематографії, радіо та телевізійної індустрії і до журналістів. Документальна книжка Долота, "Execution by Hunger" буде для них всіх початковим доказом про те, що про Україну ми говоримо правду. Чим більше ми дістанемо пожертв, тим більше ми зможемо вислати матеріалів про Україну включно з книжкою М. Долота до впливових американців. Наприклад: за кожну жертву в сумі 1,000 доларів ми вишлемо з іншими матеріалами 20 книжок М. Долота (400 доларів вартості, включно з пересилкою); якщо жертва є в сумі 500 доларів, ми вишлемо дев'ять книжок М. Долота з іншими матеріалами (160 доларів вартості).

і т. д.

Виславши пожертву до Фондації ім. Мазепи, свідомі українці діаспори матиме задоволення в тому, що його звільнена від податку жертва працює для добра загальної української справи чотирма дорогами: вона уможливила досягнути нову і впливову публіку актуальним матеріалом про Україну; вона підтримувала книжку М. Долота; підтримувала освітні програми Фондації; допомагає заангажувати для промоції цих справ українську фірму публічних зв'язків. Виславши матеріал, ми нав'яжемо письмовий і телефонний зв'язок з тими установами і особами. В листах і розмовах ми натискатимемо на такі основні пункти:

1) Щоб історія голоду в Україні була обов'язковим предметом навчання у всіх середніх школах; 2) Щоб корпорації брали до уваги можливість фіндування освітніх програм Фондації ім. Мазепи, такі як УМСА — Модель Об'єднаних Націй, де репрезентована Україна.

3) Що вже прийшов найвигідний час, щоб кінематографі і телебачення творили фільми з українською тематикою.

Наші жертвodawці, які автоматично стають членами Фондації ім. Мазепи, отримуватимуть точні звіти з нашої діяльності і її результатів.

Чим скорше ви вишлете нам свою жертву, тим скорше і ефективніше ми зможемо виконати наше завдання.

Рада Директорів Фондації ім. Мазепи

Ольга Соневська

НЕСТОР ГОРОДОВЕНКО В МОЇХ СПОГАДАХ

II.

І знову постало в мене бажання стояти принаймні десь позаду співаків і дивитися на цю людину, що вичарує з людських голосів такі тони і таку інтерпретацію пісні. Та думка не покидала мене весь час. Раптом новина! Довідуємося що Капелю перенесеться ближче центру, а саме до нашого Фрайману на передмісті Мюнхену, що вже тоді в-лаборі переважала наша група. В Управі, де був культурно-освітній референтом проф. Осип Малюк, зворушилося. Приготовляють кімнати, малюють, чистять. Капелю має численний склад, має бути ще збільшена, бо якраз намічений "Тиждень Української Культури".

Навпроти нашої кімнати в блоку "С" приготували мешкання для когось з Капелі... Хто то буде нашим сусідом? Знаю, що побіч зайняла кімнату Любов Степанова концертмайстер хору. У неї незадовго справа вишнелася... Кімнату займав Нестор Городовенко з дружиною Настасією... Вже навпроти мене мешкають Городовенки! Шоднини можу бачити великого майстра, сказати добрий день і може дещо в чому їм допомогти.

У нашій кімнаті нікого нема. Всі порозходилися... Аж тут стук у двері. На мої слова "прошу увійти"... входить... Нестор Городовенко. Очам не вірю! Чи може заблукав, чи

хоче чого поспитати? — "Прошу, прошу, дуже приємно вітати вас в нашій кімнаті. Адже ми сусіди... Майже шодня бачу вас, професоре, як ви вже вертаєтесь з риболовлі. — А я до вас ось чого... Чи не взяли б ви участь в нашій Капелі. Улаштуємо "Тиждень Української Культури", мені треба голосів, а спеціально в партії алтів. Я довідався про вас, що ви репертуарна хористка, то приходьте на співники. Про всі справи домовитесь з адміністратором Капелі, Валентином Кохном. Отже до побачення на співники!"

І так я стала членом Капелі "Україна". Моя мрія здійснилася!... На співники я ходила, ніби до святині. На кожній з них я переживала мистецьку розкіш. Городовенко був справді чародієм. Він творив, він переживав, він переносив в світ пісні яку ми співали і गरे було нам, якщо не було так, як він від нас вимагав. Тоді спалахував непогамованим гнівом і тоді не шадив мійніх слів. Але якщо твір був виконаний так, як він хотів, його очі ясніли обличчя лагідніші і перед нами стояла зовсім інша людина. Я не раз дивувалася. Як це так! Та сама людина може мати дві душі, що може перетворитися під впливом пісні. — Мене спеціально цікавила його праця на співниках. В моєму житті я співала під батуту різних диригентів, більше чи менше здібних аматорів, любителів пісні і хорового мистецтва, по багатьох містах Галичини, куди нас доля кидала. Я всюди належала до хору "Боян", який в нас в Галичині був майже в кожному місті. Єдиний професійний диригент на той час перед самою Другою світовою війною був Микола Колесса, але то були початки його мистецької праці і ми ще взаємно не дуже розуміли.

Зовсім інакше проводив співники Н. Городовенко. Перед приступленням до опрацювання твору, хористи мусили вмісти партії напам'ять. Наш концертмайстер Любов Степанова, шоднини вивчувала з хором технічно. Аж як хор засвоїв пісню приходив Нестор Городовенко. В кімнаті ні чирчик. Мусів бути шкловитий спокій. Шодно тоді Нестор приступав до праці. Співаки мали свої місця не за ростою, як у нас водиться але за барвою голосів. Ми були готові і чекали... "Здорові були!" — були його перші слова — починаємо працю". Насамперед проречитував нам слова пісні, пояснював її зміст, накреслював картину ніби малював пензлем, з'ясував яку дату барву голосу. Бо кожна річ вимагала іншого підходу. Він сам демонстрував як

дістати тон, якого він вимагав від співака. Треба було дуже пильно слідувати за його вказівками, щоб не попати з ним в конфлікт. Дисципліна була зразкова. Звичайно казав: "Дивіться на мене, а будете добре співати"! І то була щира правда. Кожну пісню він переживав. Ніколи не забував виконання композиції Ст. Людкевича на слова Шевченка: "Чи ми ще зійдемося знову"... Річ така все актуальна для нас. Ми співали цей твір колись у Львові на Бояні. Але я просто не могла пізнати його у виконанні Городовенка. Спершу я навіть не була певна, чи то та сама композиція. Ми так сердечно переживали її зміст, що при словах "Смирніться, молись Богу, і згадуйте один одного свою Україну любіть, Любіть її во всім я люте в останню тяжку мінуту за неї Господа мольт!"... — щеміло серце і годі було стриматися від сліз; — бачу, як сьогодні, як Нестор склав руки ніби до молитви, звернувся обличчям до вікна, задивився ген далеко — далеко на рівнинні Боварських гіл, напевно душою був на своїй любій Полтавщині. Усі були такі зворушені, що запанувала мертва тиша як прозвучали останні слова пісні.

Нестор Городовенко мав дар, якусь магнетичну силу на своїх обличчя. Воно трало, його очі сміялися, чи плакали. — "Дивіться на мене, а будете добре співати". — Рухи його руки були для нас знаком, коли почати чи скінчити фразу, але виконання до найменшої фізії, ми вичитували такі з його обличчя. Ми не бачили публіки ми не бачили нікого, ми бачили перед собою великого майстра, що чарував і нас і завжди виводив по вінця залю... Не диво, що виступ Капелі "Україна" в авлі німецького університету в Мюнхені разом з Капеллю Бандуристів на якому була виконана прем'єра кантати "Ставай народе, ставай" (слова Івана Багряного, музика Григорія Кітастого) був справді триумфом української пісні на еміграції.

Так я переживала неповторні хвилини хорового мистецтва в Капелі "Україна" під рукою великого майстра. Залишилася мені на пам'ятку тільки виписка де зазначено, що я була членом "Капелі України".

(Закінчення на стор. 3)

Хор „Веснівка” святкує 20-ліття

Жіночий хор „Веснівка”, що постав з дівочого хору курсів українознавства при церкві св. Миколая, відзначає цього року 20 років безперервної праці, росту, виступів, проблем, успіхів...

Хор зорганізувала в 1965 році і до сьогодні веде Квітка Зорич-Кондрацька, збільшувала музичного факультету Торонтського університету, з молодих студенток курсів українознавства. Хор ріс, виступав у Канаді, Америці, Європі, дівчатка кінчали курси і не хотіли хор залишати, виходили заміж — і не хотіли хор залишати...

Крім звичайних концертів та співу під час Св. Літургії (в церкві св. Миколая), хор поставив у 1973 і 1979 роках змодеризовану оперету М. Лисенка „Коза Дереза” та накрутив чотири платівки.

У всеканадських хорових конкурсах Сі-Бі-Сі в 1982 і 1984 роках „Веснівка” дістала перші нагороди.

Багата історія, за якою численні години підготовки, праці, проб, нервів, радості.

І нарешті — концерт в неділю, 20-го жовтня, в залі „Сент-Лоренс Сентр фор зі Артс”, яким хор відзначає своє 20-ліття.

Зал заповнений. Багато людей повернулися розчаровані додому... В руках тримали мистецьку двомовну програму, на якій репродуковані картини мистця Миколая Левицького „Веснівка”.

В програмі історія хору — „Хроніка важливіших виступів і концертів”, програма концерту, слово про виконавців, список хористок.

Світло гасне. На сцену виходять молоді жінки та дівчата в кременевих довгих сукнях, прикрашених нити вишивкою. Все стихає.

„Аве Марія” Бортнянського святочно звучить у залі. „Вєрба” Фоменка —

Хор „Веснівка” з Торонто

чудовий твір, прекрасно виконаний, зриває перші бурі оплесків. Милою несподіванкою є „Вітре, буйний” на слова Шевченка, молоді композиторки і талановиті аккомпаньорки хору Зені Кушпеті, який хор виконує з настроєм та чуттями. Першу групу закінчує пісню „По діврові вітер віє”, слова Шевченка, обробка Верьовки.

Сьогоднішній концерт є при співачках солістів Роксолії Росляк — сопрано та Едварда Іванка — тенора.

Роксолія Росляк при фортепіановому супроводі Лариси Кузьменко виконала з чуттям та розумінням твори: „Не дивися на місяць весною” — слова Лесі Українки, муз. Г. Майбороди, „Осінню пісню” — сл. Со-Сюрі, муз. Майбороди, та „Хотіла б я пісню стати” — сл. Л. Українки, муз. Ф. Нададенка.

Едвард Іванко виступив з

оперними аріями „О, рідний край” з опери К. Данькевича „Богдан Хмельницький” та „Немов у тумані” з опери М. Лисенка „Тарас Бульба”. Аккомпанював Джеймс Гардер.

І знову хор. Співає прекрасно „Ой гори, ой гори, місяченьку” М. Леонтовича з його незакінченої опери „На русалчин Великдень”, та далі частини опери в обробці М. Вериківського та М. Скорика „Хай іде, насува чорна хмара”, „Ой ти сестрице...” На сцені з’являється Р. Росляк і чуємо її повне суму та туги за світом „Аріозо нової Русалки”. Хор-русалки відповідають „Ти єдина у нас”. На сцену виходить Е. Іванко. З нашою фантазією бачимо молодого козака, що забував. Русалки хочуть його залоскотати та забрати зі земного світу. Хіба що відгадає загадку: „Та не спійшється так” — благає молодий козак.

Ці фрагменти з незакінченої опери Леонтовича „На русалчин Великдень” були чи не найкращою частиною концерту, виконані переконливо, в дійсному настрої твору. І хор і солісти вийшли тут за межі. Аж хочеться додати, що божешки не дарма боялися творчого генія Миколи Леонтовича і позбулися його найкращим способом: замордували його в 1921 році. І так Леонтович — мистецька жертва совєтського режиму.

Після перерви хор у стилі зованих гуцульських костюмів виконав „До сонця” — Кос-Анатольського, „Чайка степова” — І. Сльоти, „Я піду в далекі гори” — муз. І. Івасюка, „Розійдися, туманочку” — І. Сльоти та чарівне „Ой високої полонини” — Жуковського.

Роксолія Росляк виконала „Снується казка” — сл. П. Тетянки, муз. В. Верховинця, „Любов” — сл.

Віри Ворскло з Торонто, — муз. Лариси Кумьменко, аккомпаньорки цього вечора. Твір і його виконання викликало захоплення публіки, яка не жаліла оплесків.

На закінчення Р. Росляк співала „Вальс Венери” з опери Лисенка „Енеїда”.

Едвард Іванко в групі пісень заспівав „У гаю, гаю” — Сичинського, „Огні горять” — Лисенка та „Ой верше мій, верше” — обробка Лиська. Р. Росляк та Е. Іванко заспівали дует Ма-Риліш та Андрія з опери Лисенка „Тарас Бульба”. Програму закінчив хор. Ми почули дуже гарне „Ой у гаю” — обробка Мареніча, „Залітай, залітай” — обр. Зені Кушпеті, „Вязанку лемківських пісень” — обр. С. Гриц та прегарну „Гайліку” — Людкевича.

Цей концерт був дійсно музичним злуктом. Ми в Торонто горді, що маємо музичну одиницю такої якості! Диригентка К. Зорич-Кондрацька ніжними, наче „музикальними” руками вміє осягнути дисципліну, презисність та музикальну інтерпретацію творів. Хор зіспіваний, а голоси мають приємне співзвуччя.

Це хор, яким можна гордитися в музичному світі!

По закінченні програми голова Комітету Українців Канади, відділ Торонто, інж. Я. Соколик та колишня голова Комітету Українок Канади М. Підкович піднесли диригентці чудову китицю квітів від цілої громади Торонто з побажаннями даліших успіхів та мистецького росту. Китицю квітів від хористок були виявом щирої подяки за 20-літню працю Квітки Зорич-Кондрацької з хористками та українською пісню.

Оксана Бризгун-Соколик

Нестор Городовенко...

(Закінчення зі стор. 2)

Сидять (зліва) п'ятий Іван Багряний — поет-письменник, що написав кантату „Вставай народе, вставай”. Любов Степанівна — хормайстер Григорій Кутастий — диригент бандуристів і композитор пісн. Нестор Городовенко — диригент капели „Україна”; восьма (справа) в третьому ряді — Ольга Соневицька.

Маловідома...

(Закінчення зі стор. 2)

розв'язкою під сучасний мент для ЗСА — це з одного боку виготовляти ракети типу МХ, як своєрідну протитягу совєтським ракетами типу СС-20, а з другого боку переводити припішені дослідні з усією без розбору зброєю — починаючи від ракет типу „Миджетмен”, не згадуючи окремо про підводні човни типу „Трай-дент - Д5”.

У розцінці фахової преси можна натрапити на доволі цікаві думки відносно міжнародного мілітарного нападного оборонного аспекту справи. Песимісти намагаються просувати твердження, що, мовляв, наразі ми не бачимо ніякої можливості, щоб у випадку майбутньої війни, можна було б врятувати нашу планету перед нуклеарною загрозою.

Але оптимісти стверджують, що якраз напавки — Проект президента Регена, щоб розбудувати далекосажну мережу протиракетної оборони і при її допомозі заздалегідь паралізувати нуклеарну загрозу, готові послужити за сдину спонку і притоку, щоб переговори про роззброєння вийшли зі стадії безплідних балачок і безвильних торгівень і перетворилися на площину вирішальних і конкретних починів.

ду вислали понад 300 телеграм до президента Р. Регена з проханнями про азиль для українського моряка.

Голова Українських Злучених Організацій Василь Ліщинський, вказуючи на великий транспорт, що його несли демонстранти, із написом „Не проміняйте Медведя за порожній обійчик” (вершинної конференції), між іншим, сказав: „Цей напис щось говорить про Державний департамент, похитання моральності та про респектування людських прав”. Д-р Юрій Кульчицький із Янгстонаського університету зауважив: „На мою думку, вся ця нещастя справа пов'язана з конференцією в Женеві. Ми дуже схвилювані цим інцидентом, зокрема тому, що президент Р. Реген поспішає перед совєтськими чинниками в таких особливих важливих питаннях, як людські права”. Далше читасмо: „Не зважаючи на безупинний дощ, молоді і діти маршували враз із демонстрантами, а деякі з них несли транспаранти”. Ця акція як по інших громадах, так і в Клівленді, не припиняється й тепер: українська спільнота не сміє спочити, поки справа М. Медведя не буде просліджена до кінця.

І як я малою дівчинкою почала співати в Копичинцях на Поділлі в хорі мого батька, великого любителя хорового мистецтва, так скінчила свій хоровий шлях в неперершеного майстра пісні Нестора Городовенка.

Це були мої два найкращі вчителі-диригенти, які в моїй пам'яті залишаться до кінця життя.

75-ліття Українського Народного Дому в Пасейку

Понад 200 людей взяли участь у святкуванні 75-річчя Українського Народного Дому в Пасейку. Н. Дж., яке відбудеться в неділю, 27-го жовтня ц.р. Листи з гратуляціями прислали президент Рональд Реген, губернатор штату Нью Джерсі Томас Кейн, мейор Пасейку Джозеф Ліпарті, Глорія Колодзі, мейор Кліфтона, та численні українські організації. Президент УНДому Ярослав Петрик висловив вдячність Ювілейному комітетові, представникам численних українських організацій, гостям та екскуртивному комітетові УНДому.

Головний промовець Андрій Кейбда з привітанням говорив про працю і досягнення засновників УНДому та висловив подяку за їх працю теперішній адміністрації. Молитву провів о. Рафаїл, а їжу поблагословив о. Ізидор, обидва з української католицької церкви св. Миколая в Пасейку.

Я. Петрик і п-ні Майк проводили програмову бенкету, під час якого виступили танцювальний ансамбль і хорова група СУМА і ансамбль бандуристів „Гайда маки”. Український Народний Дім був створений 1-го липня 1910 року для об'єднання всіх українців, що мешкали в Клівтоні, Патерсоні, Гарфілді та Пасейку, в їхній культурній, політичній та освітній діяльності. Першим головою Дому був обраний Іван Буштинг, а секретарем — Степан Ягай.

Н.Н.

ВСЕ ШЕ НЕ ВИЯСНЕНО причина катастрофи літака типу ДС-8, на посадці якого, за уточненими даними, було 256 осіб. Пітер Бовг з Канадського управління безпеки повітряного сполучення сказав репортерам: „Може статися, що ми ніколи і не дізнаємося точно, що викликало катастрофу”. Досі не в'яшено, де стався вибух літака — в повітрі, зразу після зльоту з міжнародного аеродрому в Гандері, чи вже після того, як він вдарився в землю.

КИТАЙСЬКА НАРОДНА Республіка погодилася купувати від Франції і Великобританії ядерні реактори і турбіни для побудови потужних електростанцій за приблизну ціну 1,5 мільярда доларів. Під час переговорів у Парижі представники КНР підписали договір про закуп і встановлення атомового реактора силою 900 мегаватів, який коштуватиме приблизно 1,3 мільярда доларів. Пекін погодився додатково закупити у Великобританії турбінні генератори за суму 3,5 мільярда доларів. Початкові праці над встановленням ядерного реактора вже почалися у провінції Гуангдонг, недалеко Гонг Конгу. Управління Гонг Конгу є партнером у цьому проєкті.

ПРЕЗИДЕНТ ФРАНЦІЇ Франсуа Миттеран заявив кореспондентам, що Франція за його урядування, згідно урядування соціалістичної партії, виграла битву проти інфляції, змодернізувала при тому не тільки військову, але також цивільну індустрію, яка тепер продукує значно більше товарів першої потреби і кращої якості. „Франція тепер є у кращій ситуації, як була перед тим”, — заявив Миттеран журналістам, обороняючи свою економічну і політичну програми.

Листопадові роковини в Клівленді

У неділю, 3-го листопада ц.р., українська громада Клівленду відзначила роковини Листопадового Зриву. Тому що, згідно з рішенням українських влад, ця дата була визначена як день молитви за упокій жертв голодомору 1932-33 років, свято було започатковане соборними відправами поминальних Богослужень в церкві св. Покрови, що їх відслужили українське духовенство Клівленду. Під час відправ співав церковний хор під диригуванням маестра Еугена Крука.

Безпосередньо після відправ розпочалося Листопадове свято, яке відкрив голова Українських Злучених Організацій мгр Василь Ліщинський, а святковий апел молодечих та комбанданських організацій започаткував програму, що її, в більшості, виконали гості з Нью Йорку — відомі актори української сцени Іванна Кононів та Валія Каліні.

Тому що цього річчя тематику свята розгорнулася на тему української стрілецької пісні, Іванна Кононів ввела присутніх у настрій тієї доби, яка зродила Листопадовий Зрив. У слові „Про стрілецьку пісню” оживили одчайдушні твори її героїчних днів, а з тим і їхні немирущі твори, які глибоко закоренилися в серцях народу. Відтак лінійка Оля Джуман-Кость виконала в'язанку стрілецьких пісень в власному опрацюванні, а Валія Каліні і Іванна Кононів — монтаж п.н. „До волі і правди”, в якому стрілецькі пісні перепліталися із творами Романа Купчинського й Анатолія Курдидика.

Фортепіанову партію виконала О. Джуман-Кость. Слідувало святочне слово, що його вголосив Гайнір Штайнгаген, який говорив про події Листопадового Чину із точки зору молодшої генерації. В дальшому

ході програми зворушливе виконання поеми А. Курдидика „Стрілецька шапка” захопило слухачів, які нагородили акторку В. Каліні щедрими оплесками.

Дві композиції легкого жанру про Львів Ірини Чуми виконані дуетом І. Кононів і В. Каліні, завершили багату змістом і формою програму, а нещадно творений тут жіночий хор „Світанок” закінчив свято трьома точками, до яких аккомпанювала О. Джуман-Кость: „Пісню про рідну землю” А. Малишка — П. Майбороди, „В'язанку стрілецьких пісень” в обробці Михайла Гайворонського та „Гімном Батьківщини” Львоня Лепкого в обробці З. Лиська. Диригент маестро Е. Крук вклав багато зусиль, щоб за кілька проб підготувати до виступу новозазначений хор, який звучав врівняно і гармонійно. Імпреза закінчилась українським національним гімном, але присутні не розділили, бо заподіжжено демонстрацію в обороні українського моряка Мислава Медведя, драма якого сама розгорнулася на очах всього світу.

Після заключних інформацій д-ра Юрія Кульчицького учасники свята з прапорами вирушили до центру міста, щоб там задемонструвати своє обурення з приводу видачі Мислава Медведя в руки совєтських властей на певні тортури і смерть. Наступного дня клівлендський щоденник „Клівленд Плейн Ділер” помістив статтю на цю тему враз із великою світліною з демонстрації, у якій інформовав, що українці Клівлен-

Станична Старшина Пластової Станиці в Нью Йорку

запрошує українську дітвору Нью Йорку й околиці на

ГОСТИНУ св. МИКОЛАЯ

яка відбудеться

в суботу, 21-го грудня 1985 р., о год. 5-й по пол. в залі Пластового Дому, 140 Друга Авеню, Нью Йорк

Небесна канцелярія буде відкрита від год. 9:15 ранку.

Того самого дня відбудеться у Пластовому Домі РІЗДВЯНИЙ ЯРМАРОК, що його влаштує кіш пластунок.

Увага!

Із нових видань НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ім. ШЕВЧЕНКА можна вже замовляти в книгарні при Свободі

ІВАН ФРАНКО —

МИСТЕЦЬ І МИСПИТЕЛЬ
ЗБІРНИК ДОПОВІДЕЙ ДЛЯ ВІДЗНАЧЕННЯ
125-РІЧЧЯ НАРОДНІЙ І 65-РІЧЧЯ СМЕРТІ
ІВАНА ФРАНКА

за ред. Еугена Федоренка

212 сторінок. Ціна \$15.00, порто \$1.00.

Книжка у твердій поплатній обгорці.

Мешканців штату Нью Джерсі зовбавує 6% ставковий податку

ЗАМОВЛЯТИ:

СВОБОДА BOOK STORE

30 Montgomery Street • Jersey City, N.J. 07302

Увага!

УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ АМЕРИКИ

має шану запросити Шановних Членів та їхніх Гостей на

Традиційну Зустріч Нового Року при шампанському

Український Чоловічий Хор „ПРОМЕТЕЙ”, Філадельфія, Па.

впаштовує

НОВОРІЧНУ ЗАБАВУ

Вівторок, 31-го грудня 1985 року
Год. 9-та веч.: КОКТЕЙЛ з ПЕРКУСІОЮ
Год. 10:30 веч.: ВЕЧЕРЯ, ТАНЦІ та НЕСПОДІВАНКИ

в залі Українського Інституту Америки
2 Іст 79-та вул., НЬО ЙОРК, Н. Й.

Вівторок, 31-го грудня 1985 року,
год. 9-та веч.

Зал: MANOR JUNIOR COLLEGE
Fox Chase Road and Forest Avenue
JENKINTOWN, Pa.

Оркестра: Богдана Гіряка („Няко”)

Стрій: довільний (візитовий)

Пропоновані датки вступу за вечором:

50.00 дол., молоді до 23-ох років \$35.00

Зголошення проситися надіслати до канцелярії УІА

Оркестра „ЧЕРВОНА КАЛИНА”

Вступ: \$15.00 від особи.

Стрій вечірній.

Столи на 10 осіб замовляти:

п-ні Галина Прасіцька, (215) 672-6706

від год. 7:00 — 9:00 веч.

